

the first two years of life. The first year of life is the most critical period for the development of the brain.

The second year of life is the most critical period for the development of the brain.

The third year of life is the most critical period for the development of the brain.

The fourth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The fifth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The sixth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The seventh year of life is the most critical period for the development of the brain.

The eighth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The ninth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The tenth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The eleventh year of life is the most critical period for the development of the brain.

The twelfth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The thirteenth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The fourteenth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The fifteenth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The sixteenth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The seventeenth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The eighteenth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The nineteenth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The twentieth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The twenty-first year of life is the most critical period for the development of the brain.

The twenty-second year of life is the most critical period for the development of the brain.

The twenty-third year of life is the most critical period for the development of the brain.

The twenty-fourth year of life is the most critical period for the development of the brain.

The twenty-fifth year of life is the most critical period for the development of the brain.

İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN • **Karanlık Sokaklar**

İletişim Yayınları 3501 • İletişim Klasikleri 177

ISBN-13: 978-975-05-3775-2

© 2024 İletişim Yayıncılık A.Ş. / 1. BASIM

1. Baskı 2024, İstanbul

DİZİ YAYIN YÖNETMENİ Murat Belge

YAYINA HAZIRLAYANLAR Güneş Akkor, Barış Özkul

KAPAK Suat Aysu

KAPAK RESMİ Nikolay Yegoroviç Sverçkov, “Rus Askeri”

UYGULAMA Hüsnü Abbas

DÜZELTİ Nebiye Çavuş

BASKI Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 44870

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6/41

Bağcılar 34218 İstanbul · Tel: 212.445 32 38

CİLT Güven Mücellit · SERTİFİKA NO. 45003

Mahmutbey Mahallesi, 2622. Sokak, No: 6

Bağcılar 34218 İstanbul · Tel: 212.445 00 04

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 40387

Cumhuriyet Caddesi, No. 36, Daire 3, Seyhan Apartmanı,

Harbiye Mahallesi, Elmadağ, Şişli 34367 İstanbul

Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58

e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN
Karanlık Sokaklar

ÖYKÜLER

ÇEVİRİ VE ÖNSÖZ

Varol Tümer

İVAN ALEKSEYEVİÇ BUNİN Köklü bir Rus ailenin çocuğu olarak 10 Ekim 1870'te Rusya'nın Voronej şehrinde doğdu. Çocukluğunu aile malikânesinde, Butyrki Çiftliği'nde geçirdi. Küçük yaşlardan itibaren ailesinin etkisiyle okumaya merak sardı. 1881-1886 yılları arasında Yeletsk Gimnazyumu'nda okusa da okulunun ücretleri ödenmediği için kaydı silindi. Ağabeyinin gözetiminde evde eğitim aldı. 1887 yılında edebi idolü şair Semyon Y. Nadson'a adadığı şiirin *Rodina* (Vatan) dergisinde yayımlanmasıyla edebiyat sahnesine çıktı. 1890'larda peş peşe yayımlanan şiirleri okur ve eleştirmenlerin takdirini topladı. Lev Tolstoy ile tanıştı ve onun fikirlerinden etkilendi. Henry Wadsworth Longfellow'un *The Song of Hiawatha*sını Rusçaya çevirdi. Şiirleriyle St. Petersburg Bilimler Akademisi'nin Puşkin Ödülü'ne layık görüldü. 1910'larda Rusya'nın edebi hayatında önemli bir yer edindi. Bu dönemde "Köy" (1910), "Kuru Vadi" (1912) gibi Rusya kırlarını tasvir eden ve anlama çabası içeren hikâyeleri yayımlandı. 1917 Ekim Devrimi'ni Rus ulusal kültürünün trajedisi ve Rus medeniyetinin çöküşü olarak gördüğünden 1919'da Rusya'dan ayrıldı ve memleketine bir daha dönmedi. 1920'de hayatının sonuna kadar kaldığı Fransa'ya yerleşti. 1918-1920 yıllarında Moskova ve Odesa'da tuttuğu günlüğünde devrimci olaylarla ilgili düşüncelerini kaleme aldı, bu düşünceleri 1926'da *Lanetli Günler* adlı kitabında yayımlandı. Fransa'da göçmenlik döneminde yazdığı en önemli eserler arasında *Arsenyev'in Yaşamı* (1927) romanı ve *Karanlık Sokaklar* (1943) başlıklı öykü derlemesi yer alır. 1933'te "Rus klasik düzyazı geleneğini geliştirme konusundaki ustalığı"yla Nobel Edebiyat Ödülü'ne layık görüldü ve bu ödülü alan ilk Rus yazar oldu. 1937'de *Tolstoy'un Özgürleşmesi* başlıklı kitabı yayımlandı. İkinci Dünya Savaşı'nın patlak vermesiyle karısı –çevirmen ve yazar– Vera Nikolaeвна ile birlikte Paris'ten ayrınp Grasse civarındaki dağ köyü Jeanette'e yerleşti ve Nazilerden kaçan Yahudileri evinde sakladı. Savaşın ardından çift Paris'e döndü. Bunin, SSCB Fransa Büyükelçisi'nden Rusyaya dönme daveti alsa da bunu reddetti. 8 Kasım 1953'te Paris'te vefat etti ve Sainte-Geneviève Rus Mezarlığı'na gömüldü. İvan Bunin'in eserleri Avrupa'da ve ABD'de büyük bir ilgi gördüğü gibi Rusya'daki Yeletsk Devlet Üniversitesi bugün onun adını taşımakta, edebiyat ve sanat alanında İvan Bunin Lipetsk Ödülü verilmektedir.

İÇİNDEKİLER

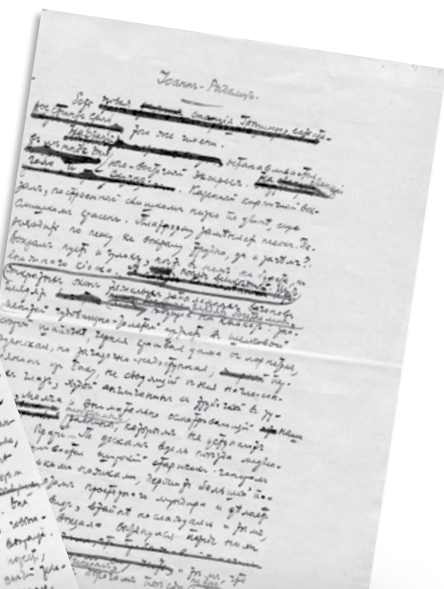
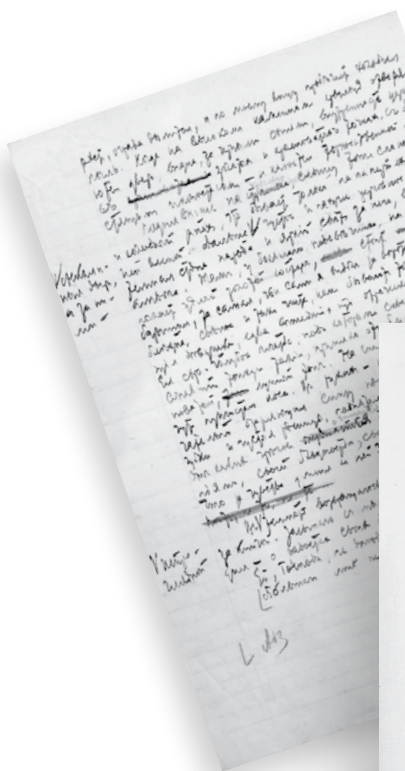
ÖYKÜLERE DAİR GÖRSELLER	7
KRONOLOJİ	11
ÖNSÖZ	
ÇEVİRMENDEN / VAROL TÜMER	25

Karanlık Sokaklar

<i>Gotami</i>	37
<i>Timurlenk</i>	41
<i>Kitap</i>	47
<i>Korkunç Vaka</i>	51
<i>Lanetli Ev</i>	55
<i>Kafkasya</i>	57
<i>Styopa</i>	63

Geç Vakit	71
Karanlık Sokaklar	79
Rusya	87
Güzellik	101
Aptal Kız	103
Antigone	107
Kurtlar	119
Paris'te	123
Heinrich	137
Natali	153
Zümrüt	189
Kuma	191
Madrid	197
İkinci Cezve	205
Kutsal Pazartesi	209
Saratov Kruvazörü	229
Camargue	237
Yüz Rupi	239
Tanıdık Bir Sokakta	241
Şapel	245
Bernard	247

Öykülerin el yazmalarıyla çalışma notlarından sayfalar ve *Karanlık Öyküler* derlemesinin 1943'te yapılan ilk baskısının kapağı.

И.А.БУНИНЪ

ТЕМНАЯ АЛЕИ

ИЗДАТЕЛЬСТВО
«НОВАЯ ЗЕМЛЯ»
НЬЮ-ЮРКЪ

**19. yüzyılın sonu, 20. yüzyılın başından
Moskova manzaraları:**

- Aziz Vasil Katedrali (solda).
- Kremlin Sarayı (altta).
- Kızıl Kapılar (sağ üstte).
- Kurtarıcı İsa Katedrali (sağ altta).

Karanlık Sokaklar

Gotami

(Готами)

Bilmeden İlahi bir gücün gölgesinde korunan Gotami'nin öyküsü, kısa ve sade oluşuyla da üç kat güzelleşiyor.

Söylentilere bakıldığında Gotami'nin, yüce Himalaya sıradağlarının eteklerinde yer alan mutlu bir beldenin, kalabalık köylerinden birinde, fakir ama saygın bir ailede dünyaya geldiğini öğreniyoruz.

Uzun boylu, zayıf, fazla şey beklemeden, ruh huzuruyla yaşayan bir kızdı. Çevresi onu kaba bir adla: *Sıska Gotami* diye çağırırdı, ama o buna gücenmezdi. Her emre itaat eder, verilen her işe:

“Peki efendim, öyle yaparım. Olur hanımefendiciğim, öyle yaparım,” yanıtı verirdi.

Affınızı dileyerek ekleyelim: Gotami pek öyle zeki bir kız da değildi. Ancak, –belki de sabahtan akşama kadar ev işleriyle uğraşarak, çok konuşmaya fırsat bulamadığından– öyle aptalca sözler de çıkmazdı ağzından. Üzerine hep aynı, sıradan, ucuz kıyafetleri giyer, ama her zaman üstü başı temiz ve derli toplu olurdu. Günün birinde genç bir adam, o yörenin hükümdarının çok zengin ve yakışıklı oğlu, nehrin kenarın-

da kardeşlerinin çamaşırlarını yıkarken onu görüp, pek zeki olmayan, anne-babası dahil kimsenin önem vermediği itaatkâr bir kız olduğunu fark etmiş ve:

“Ebeveynleri, *ne yapalım, Gotami zeki değildir,*” diyecekler, “*güzel de değil, kızımıza değil, daha çok hizmetçiye benziyor; kim alır bunu? Er geç biri çıkıp talip olduğunda, hemen peki deyip kabul edecektir; kimseye yok demez o. Ah, umarız o adam merhametli biri olur da, onun doğuracağı çocuğu bir mürebbiye verip yetiştirir!*” diyeceklerdir, diye geçirmiş içinden genç Prens.

Gotami çamaşırları yıkayıp duruladıktan sonra güneşten pırl pırl parlayan suyun önünde çömelip koltukaltlarından dizlerine kadar vücudunu örten giysiyi çıkardı, uzun siyah saçlarının bağını çözdü, küçük bir fırçayı ıslatarak beyaz dişlerini fırçaladı, esmer bacaklarını yıkadı... bütün bunları yaparken Prens’in bambu çalılığın arkasından onu izlemekte olduğundan haberi yoktu. Ortaya çıkıp ona yaklaşarak, müstezhi bir tebessümle, ama yumuşak bir sesle:

“Çok sevimlisin Gotami, hem öyle dedikleri kadar kara kuru da değilsin. Sade elbiseler giyen uzun boylu kızları hep yanlış değerlendirirler zaten. Senin her şeye peki diyen bir kız olduğunu da söylüyorlar Gotami. O halde şu sıcakta bizi kimsenin görmeyeceği bu ıssız sahilde birlikte olmamızı da reddetme.”

Gotami de, makul bir istekte bulunduğu inanan bu genç adama itaat ederek, fısıltıyla yanıt verdi:

“Tabii ki efendim, nasıl isterseniz öyle olsun.”

Kızın sandığından daha güzel, anlamsız bakışları ötelere odaklanan koyu kahverengi gözlerinin ise büyümlü bir çekiciliğe sahip olduğunu onunla sevişirken anladı Prens... O günden sonra sık sık nehrin kıyısındaki bambu ağaçlarının arasında buluşmaya başladılar; Prens’in her çağırışında Gotami tereddüt etmeden geliyor, hoşgörü ve çekiciliğinden kaybet-

meden –çok az konuşarak– kendini ona teslim ediyordu. Bir süre sonra hamile olduğunu anladı. Prens onu alıp, içine bir işçi kızın sahip olabileceği acınası servetini koyduğu bohçasıyla görkemli sarayına götürdü. Gebelik süresini orada geçirecekti.

Doğum yaklaştığında saray hizmetçilerinden bir kadın gelip ona:

“Gotami! Töreye göre anne olan bir eş doğum yapmak için babasının evine gider. Sen ise eş değil, metressin. O yüzden ebeveynlerinin evine gitme, ama gelenekleri de bozma.”

Gotami onun sözünü de dinleyerek, kalktı ve sarayı çevreleyen toprak duvarın kapısından çıktı.

Az sonra yolda suyu bulanık bir kanalın üstündeki tahta köprüyü geçerken, çok yaşlı ve kör bir dilenciyle karşılaştı. Elinde fincanla bir ağacın altında oturmaktaydı. Bir paçavrayla sadece bel kısmı örtülüydü, açık kalan kolları, bacakları, göğsü, kurumuş parlak yakıcı sığağa ve sineklere maruz kalıyordu.

Adım seslerinden onu hisseden dilenci, yaşının verdiği bilgelikten gelen merhamet ifadesine bürünmüş görmeyen yüzünü kaldırıp, acı bir tebessümle:

“Gotami!” dedi kıza. “Seni göremiyorum ama varlığını hissedebiliyorum. Yolun açık olsun!”¹

Acıları dinip, kendini topladıktan sonra yavrusunu kucaklayarak mutluluktan sevinç gözyaşları dökerek Prens’in sarayına döndü. Ve kendinden bir parça olan, günden güne büyüyen, akıllanıp bilinçlenen, her gün bitmek bilmeyen haz ve şefkat duygusunun verdiği tatlı heyecanla, koklayıp, dokunup, bağrına bastığı bu varlığa adadı kendini.

Saraya çalgılar eşliğinde, çiçeklerle, kurdelelerle süslenmiş öküzlerin çektiği arabada siyah saçları güzelce taran-

1 Kör dilencinin seslenişinde, öyküye adını veren Gotami isminin, Buda'yı yetiştiren iyi yürekli teyzesi Mahaprajapati Gotami'den mülhem olduğu anlaşılıyor.

miş, yanakları al al, gözleri sürmeli halde düğüne gider gibi götürmüş olmasına ve birlikte oldukları her zaman kız ona sevgiyle yaklaşmış olmasına rağmen genç Prens, Gotamiye: “Ruhum seni hiç unutmadı!” gibi okşayıcı sözler söylemedi.

Çocuğu doğurduktan sonra genç Prens’in ondan soğumasını da hoş gören Gotami, utanç duymasın, suçluluk hissetmesin diye onunla karşılaşmaktan kaçındı.

Saray sınırlarında kalıp yaşamını sürdürdü; göletlerin kıyısındaki basit bir kulübeye yerleşip, bu göletlerde otlar ve çiçekler arasında yüzen kuğuları besleme görevini üstlendi.

Hayatından memnundu ve farkında olmadan nice çileli süreçlerden geçerek bu mutluluğa erişmiş, Sarı Yelekli kardeşlerinin arasına² katılmaya hak kazanmıştı.

Ne mutlu kibir zincirini kırmış iyi yürekli insanlara.

Biz, yüce mutluluklarla dolu bir yer olan bu dünyada, kanatlı kuş gibi hiçbir şeyi sevmeyen yaşıyoruz.

Odessa, 1919

2 Yani Buda'nın takipçileri olan Bıkşu'ya (Bhikshuni veya bhikkhuni). Efsaneye göre, Prens Şakyamuni (daha sonra Buda, Sidartha Gotama. MÖ 563-MÖ 480) hayatını insanlığa adanmak üzere evinden ayrıldığında, rastladığı bir dilencilikle giysilerini değiştirir ve sarı bir pelerine kahr... Bundan sonra, öğrencilerinin sarı pelerin giymesi âdet olur.